

3. Про схвалення Концепції Державної цільової програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2016 року: Постанова Кабінету Міністрів України № 771 від 8 серпня 2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 63. – Ст. 2577.
4. Назар Ю.С. Використання правових форм управління у взаємодії суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень / Ю.С. Назар // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – № 8. – С. 32-35.
5. Габричидзе Б.Н., Елесеєв Б.П. Российское административное право: Учебник для вузов / Б.Н. Габричидзе, Б.П. Елесеєв. – М.: НОРМА-ИНФРА –М., 1998. – 622 с.
6. Стефанюк В.С. Судовий адміністративний процес: Монографія / В.С. Стефанюк. – Харків: Фірма «Консум», 2003. – 464 с.
7. Адміністративна діяльність: навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н., доцента О.І. Остапенка. – Львів: ЛІВС. – 2002. – 252 с.
8. Безпека дорожнього руху в Україні: Навч. посіб. / В.П. Петков, С.А. Комісаров, С.В. Петков, Є.Ю. Соболев, Р.І. Михайлов, І.В. Новосардова, Н.І. Дідик. – К. : КНТ, 2012. – 488 с.
9. Про затвердження Положення про органи безпеки дорожнього руху Міністерства оборони України: наказ Міністра оборони України № 330 від 1 листопада 1999 р. (в редакції наказу Міністра оборони України від № 243 від 15 травня 2007 р.) // Офіційний вісник України. – 2007. – № 41. – Ст. 1641.
10. ДТП за участю бронетранспортера у Чернівецькій області сталося з вини водія цивільного мікроавтобуса, який не надав перевагу в русі колоні військової техніки – попередні висновки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=news&sub=read&id=25829>
11. Бахрах Д.Н. Административное право России: учебник для вузов / Д.Н. Бахрах. – М.: БЕК, 1996. – 369 с.

УДК: 340+35.078.3

**Л.Г. Чистоклєтов**

к. ю. н., доцент

Львівського державного університету  
внутрішніх справ

### **ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ**

У статті досліджено основні теоретичні особливості державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання в Україні. Визначені складові економічного потенціалу підприємства, які завдяки постійному якісному та кількісному розвитку могли б нейтралізувати загрози з боку внутрішнього та зовнішнього середовища і забезпечили б безпечне їх функціонування.

**Ключові слова:** адміністративно-правове забезпечення, безпека, правове забезпечення, суб'єкти господарювання, потенціал підприємства.

В статье исследованы основные теоретические особенности государственной политики в сфере административно-правового обеспечения безопасности субъектов ведения хозяйства в Украине. Определены составляющие экономического потенциала предприятия, которые благодаря постоянному качественному и количественному развитию могли бы нейтрализовали угрозы со стороны внутренней и внешней среды и обеспечили бы безопасное их функционирование.

**Ключевые слова:** административно-правовое обеспечение, безопасность, правовое обеспечение, субъекты ведения хозяйства, потенциал предприятия.

In the article investigational basic theoretical features of public policy in the field of the administration – right providing of safety of subjects of menage in Ukraine. The constituents of economic potential are certain enterprises which due to permanent high-quality and quantitative development would could neutralized threats from the side of internal and external environment and would provide their safe functioning.

**Key words:** administration – right providing, safety, legal providing, subjects of menage, potential of enterprise.

**Постановка проблеми.** З давніх часів безпека є однією з головних потреб як людини, так і різноманітних утворень і народу в цілому. Сучасні змістовні теорії мотивації (теорія потреб М.Туган-

Барановського, ієрархія потреб А.Маслоу, теорія ERG К.Альдерфера) визначають потребу у безпеці як одну з визначальних. Однак, на думку більшості фахівців, теоретико-методологічні засади оцінки та адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання ще не в достатній мірі є розробленими. Існуючі різні точки зору на визначення як самої "безпеки суб'єктів господарювання", так і суміжних з нею понять та категорій зумовлюють необхідність подальшого вдосконалення понятійного апарату безпеки суб'єктів господарювання. З огляду на це та важливість забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання постає необхідність наукового осмислення та практичного втілення системного підходу в адміністративно-правового забезпеченні безпеки суб'єктів господарювання.

**Аналіз останніх досліджень.** Теоретико-методологічні та правові засади адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання ще не в достатній мірі є розробленими. Існуючі різні точки зору на визначення як самої "безпеки суб'єктів господарювання", так і суміжних з нею понять та категорій зумовлюють необхідність подальшого вдосконалення понятійного апарату безпеки суб'єктів господарювання. З огляду на це та важливість забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання постає необхідність наукового осмислення та практичного втілення державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання в Україні.

В основу написання даної статті покладено творчий доробок таких науковців, як О. Бодрук, М. Ожеван, А. Кузьменко, Т. Гуржій, М. Судорогін та В. Коюда.

Мета дослідження. Виходячи з зазначеного, основною метою даної статті є аналіз основних наукових підходів до розуміння сутності, змісту та особливості державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання в Україні.

**Основний зміст дослідження.** Категорія «безпека» – поняття відносно нове, тим більше, для вітчизняної правничої науки. Відомо, що протягом всієї історії кожне суспільство намагалось захистити себе від небажаних діянь, що руйнують економіку, створюючи для цього певні системи безпеки. Безпека як юридичне поняття відображає національні інтереси, пов'язані зі збереженням сформованих соціально-економічних відносин, конкретних територій, з розташованими на них природними багатствами тощо, з необхідністю їх захисту від всіляких посягань як з боку зовнішніх, так і внутрішніх загроз цим відносинам.

У контексті розгляду порушеного питання дуже цікавим виглядає твердження відомих фахівців Національного інституту проблем міжнародної безпеки при РНБО докторів наук О. С. Бодрука [1] і М. А. Ожевана [2.]: українське ж слово „безпека” веде походження від дохристиянських вірувань українського народу, згідно з якими у кожній хаті, – десь у запічку, – жило два домовики, духи-охоронці цієї хати – Цур і Пек. З ними пов'язані такі українські слова, як „відцуратися”, „спекатися” тощо. „Безпека” у даному випадку означала відсутність таких загроз, коли вимагалось б втручання одного з цих добрих домовиків – Пека. До речі, у польській мові, тісно спорідненій з українською, збереглося подібне слово „пех”. Коли поляки кажуть „мати пех”, то мають на увазі певні неприємності, загрози” [3, с. 304-307].

Досліджуючи особливості державної політики у сфері забезпечення безпеки суб'єктів господарювання, слід констатувати, що первинною детермінантною та головною запорукою її ефективності є цілеформування, тобто окреслення *головної мети* та зумовлених нею *завдань*. Тому варто наголосити на тому, що без чітких стратегічних орієнтирів унеможливується системний підхід до визначення принципів, форм і методів управління та меж компетенції владних суб'єктів щодо забезпечення безпеки суб'єктів господарювання.

Перш за все варто почати з того, що мета державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання являла собою не декларацію, а фундаментальний імператив, для того щоб завдання державної політики сприймалось як об'єктивна потреба для суспільства та спонукальний чинник, украй важливе їх нормативне, передусім законодавче закріплення. Тому виникає питання, на яких засадах мають формуватись відповідні законодавчі акти і чим саме потрібно керуватись при визначенні політичних цілей у сфері забезпечення безпеки суб'єктів господарювання. Можливими шляхами вирішення окресленої нами проблеми є: по-перше, визначити та взяти за основу загальні завдання державної політики у відповідній сфері суспільного буття, по-друге – їх конкретизувати з урахуванням галузевої (інституціональної) специфіки, проблематики, закономірностей, тенденцій розвитку.

Досліджуючи глобальні погляди на державну політику у сфері безпеки, то її цілі та завдання закріплені в статті 8 Закону України «Про основи національної безпеки України» [4]. Ці завдання відображають основні функції держави у сфері національної безпеки, утворюють ядро політики національної безпеки, як основи захисту життєво важливих інтересів людини та громадянина, суспільства та держави. У свою чергу, будь – яка галузева мета, поряд з варіантом загального завдання, несе у собі додатковий зміст, зумовлений специфікою та проблематикою відповідної галузі чи інституту [5, с.176], в даному випадку інституту адміністративно – правового забезпечення безпеки підприємницької діяльності. З урахуванням цього ми можемо виділити такі завдання державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання:

- прогнозування та мінімізація негативного впливу загроз у сфері забезпечення органами державної влади безпеки підприємницької діяльності;
- гарантування особистої безпеки суб'єктів підприємницької діяльності;

- забезпечення захисту та реалізації необхідних умов для охорони суб'єктів підприємницької діяльності;
- удосконалення системи управління щодо забезпечення безпеки підприємницької діяльності;
- покращення та доопрацювання економічних моделей розвитку конкурентного ринку для забезпечення безпеки підприємницької діяльності;
- підтримка соціально – політичної стабільності для можливості безпечного функціонування підприємницької діяльності;
- інтеграція вітчизняного комплексу законодавства по забезпеченню безпеки підприємницької діяльності до умов європейських стандартів;
- запобігання негативному впливу щодо перешкоджання веденню підприємницької діяльності зі сторони органів державної влади та адекватна вимогам сьогодення поведінка органів державної влади щодо забезпечення безпеки підприємницької діяльності;
- підтримання органами державної влади конкурентоздатності суб'єктів підприємницької діяльності на міжнародній арені, що являється безпосереднім проявом зацікавленості органами публічної адміністрації в зростанні економіки країни.

Такими є основні завдання державної політики у сфері забезпечення органами публічної адміністрації безпеки суб'єктів господарювання. У цілому вони віддзеркалюють майже весь спектр генеральних цілей політики національної безпеки. Це, з одного боку, підтверджує думку про зумовленість багатьох питань із забезпечення безпеки підприємницької діяльності інтересам національної безпеки, а з іншого свідчить про значну суспільну потребу в їх постановці та вирішенні.

На нашу думку, підтримка становлення та розвитку підприємницької діяльності та адміністративно-правове забезпечення її безпеки органами державної влади має бути одним з пріоритетів державної політики в сучасних умовах реалізації започаткованих адміністративних реформ. Роль підприємницької діяльності у забезпеченні конкурентного середовища, гнучкості національної економіки, зайнятості та доходів населення може бути визнана на всіх рівнях та знайти свій вияв у здійсненні спеціальних заходів державної політики України.

Один з напрямів підвищення життєздатності підприємницької діяльності, який активно розробляє сучасна наука та намагаються втілити в життя органи державної влади – це формування інтеграційних об'єднань різного типу, що посилюють стійкість до негативних змін середовища [6, с. 145].

Це надасть змогу залучити додаткові фінансові, матеріальні, інтелектуальні та інші ресурси, котрі покращують фінансові результати діяльності підприємства та підтримують належний рівень їх безпеки згідно якого дотримується життєстійке функціонування підприємницької діяльності. При цьому, відмітимо, що *концептуальною метою державної політики у сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки суб'єктів господарювання* є створення таких умов, за яких би відбувалося поступальне нарощування економічного потенціалу суб'єкта господарювання. Дане впливає із того, що економічний потенціал держави знаходиться в прямій залежності від економічного потенціалу окремих суб'єктів господарювання. Наведене припущення в цілому підтверджується і реаліями останньої глобальної фінансової кризи.

Безпекотворча роль економічного потенціалу полягає у підтриманні його складових (див. мал. 1) на такому рівні, на якому завдяки постійному якісному та кількісному розвитку вони б нейтралізували загрози з боку внутрішнього та зовнішнього середовища і забезпечували б безпечне функціонування суб'єкта господарювання в аспекті підтримання його цілісності, як виробничо-господарської системи.

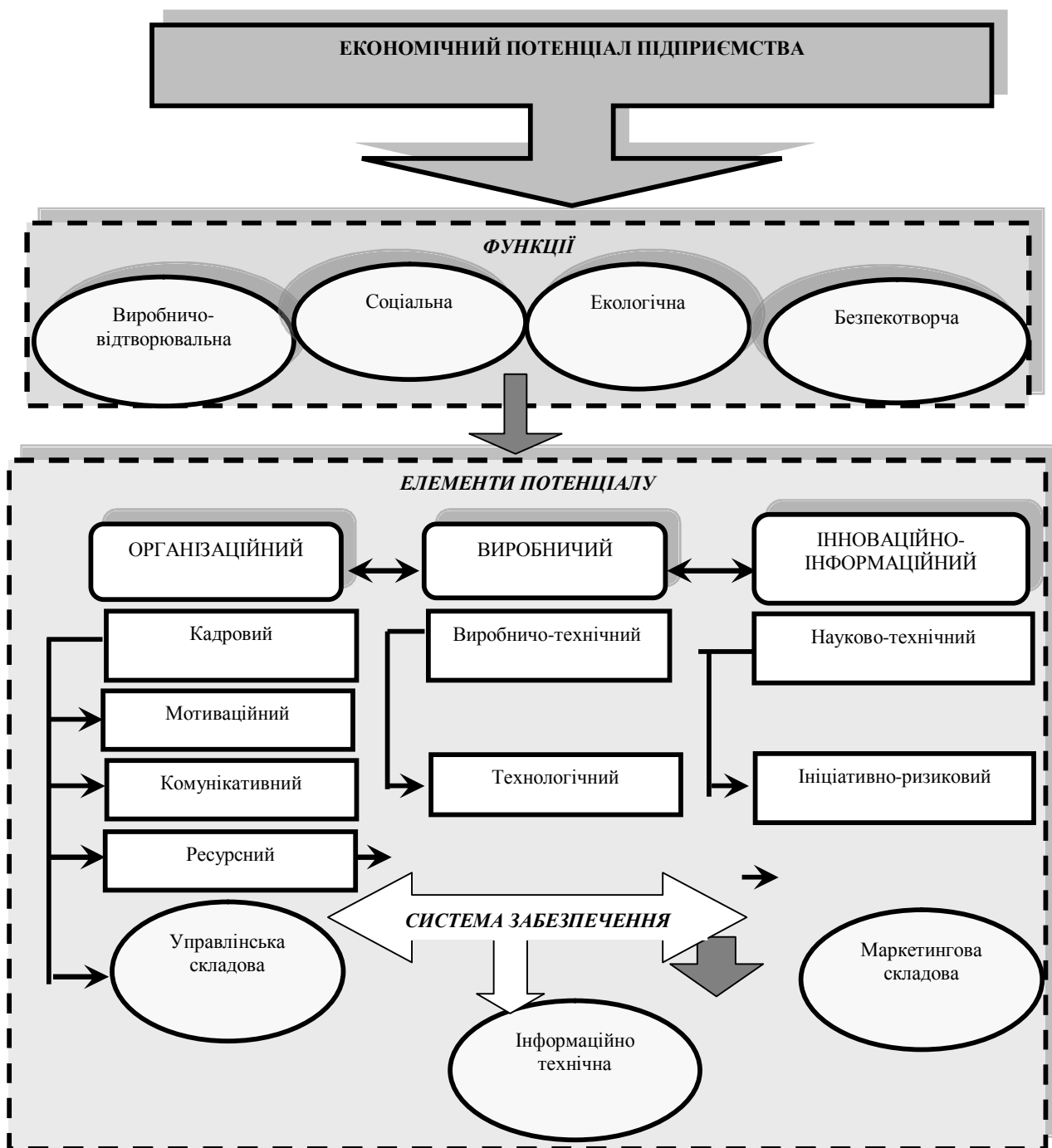
Основними чинниками, що визначають сутність економічного потенціалу суб'єкта господарювання і можливість його ефективного використання як засобу забезпечення безпеки, є [7, . с. 103-104]:

- обсяг і якість ресурсів, наявних у підприємства (чисельність зайнятих, основні виробничі і невиробничі фонди, оборотні фонди або матеріальні запаси, фінанси і нематеріальні ресурси – патенти, ліцензії, інформація, технологія);
- професійні здібності співробітників, що виготовляють певну продукцію, їхній освітній, кваліфікаційний, психофізіологічний та мотиваційний потенціали;
- здатність системи менеджменту організувати оптимальне використання наявних у підприємства ресурсів;
- інноваційні здібності підприємства (здатність до оновлення виробництва, зміни технології тощо);
- інформаційні здібності (щодо обробки інформації і використання її у виробництві);
- фінансові здібності (кредитоспроможність, внутрішня і зовнішня заборгованість та ін.).

Виділені складові економічного потенціалу підприємства дають можливість системно задіяти організаційний, виробничий та інноваційно-інформаційний елементи потенціалу, реалізувати приховані і явні їхні можливості та завдяки функції контролю вчасно визначати резерви кожної її складових і розробляти заходи, адекватні ринковій ситуації.

В цілому слід зазначити, що потенціал підприємства забезпечує йому можливість як реалізовувати визначені цілі і завдання, так і формувати внутрішнє середовище, зберігаючи власні конкурентні позиції. Як

комплексна характеристика економічний потенціал підприємства ґрунтується на багатогранних аспектах діяльності та обумовлюється ресурсною, функціональною складовими. Значне місце у цьому контексті посідає організаційний елемент економічного потенціалу підприємства, бо дає можливість зосередити та організувати інші елементи такі, наприклад, як інноваційно-інформаційний. Органічне поєднання всіх цих елементів забезпечує виконання основної функції економічного потенціалу в цілому – безпекотворчої.



Мал. 1. Складові економічного потенціалу підприємства

**Висновок.** Таким чином, на підставі вище вказаного, слід зазначити про необхідність законодавчого закріплення завдань державної політики у сфері забезпечення безпеки підприємницької діяльності. Лише за цієї умови відповідні доктринальні положення перетворюються на керівне спонукання до дій. Тільки так діяльність органів державної влади, в тому числі правоохоронних органів та місцевого самоврядування у даній сфері набуде узгодженого, цілеспрямованого й системного характеру. Саме цей крок дозволить

наповнити державну політику у сфері забезпечення безпеки суб'єктів господарювання сенсом і визначеністю, що їй так бракує сьогодні.

#### **Література:**

1. Бодрук Олег Сергійович. Системи національної та міжнародної безпеки в умовах формування нового світового порядку: 1991-2001 роки: Автореф. дис... д-ра політ. наук: 21.01.01 / Національний ін-т стратегічних досліджень; Національний ін-т проблем міжнародної безпеки – К., 2003. – 24с
2. Макаренко Є. А., Рижиков М. М., Ожеван М. А., Головченко В. І., Гондюл В. П. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози. – К.: Центр вільної преси, 2006. – 916с
3. Кузьменко А. Безпекознавство – основоположна наукова і навчальна дисципліна в системі військового навчання// Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції „Військова освіта та наука: сьогодення та майбутнє”, Київ, 25-26 листопада 2010: Зб. тез доповідей. -К.: ВІК НУ, 2010. -С 304-307
4. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
5. Гуржій Т. Цілеформування державної політики безпеки дорожнього руху: вихідні засади // Південноукраїнський правничий часопис. – 2009. – № 2. – С. 174-178, с. 176
6. Судорогін М. Державний вплив на розвиток малого і середнього бізнесу – пріоритетний напрям модернізації економіки / М. Судорогін // Право та державне управління. – 2011. – № 3. – С. 143-147, с. 145
7. Коюда В. О. Концептуальні засади управління підприємством як економічною системою : монографія / [Коюда Віра Олексіївна, Лепейко Тетяна Іванівна, Потьомкін Сергій Костянтинович, Тімонін Олександр Михайлович, Бормотова Марина Валентинівна] ; Віра Олексіївна Коюда (заг. ред.). – Х. : ХНЕУ, 2007. – 415 с. с. 103-104

УДК 342.951 : 351.822 (477)

**І.Я. Хитра**

к. ю. н.,

Львівський інститут МАУП

### **ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ**

В статті досліджуються особливості взаємодії органів державної влади щодо адміністративно-правового забезпечення діяльності банків в Україні. Аналізуються проблеми, які зумовлюють неефективність цієї взаємодії та координації, зокрема, щодо регулювання та нагляду за банківським сектором в Україні.

**Ключові слова:** адміністративно-правове забезпечення, банки, юридична відповідальність, банківський нагляд, державні органи.

В статье исследуются особенности взаимодействия органов государственной власти относительно административно-правового обеспечения деятельности банков в Украине. Анализируются проблемы, которые определяют неэффективность этого взаимодействия и координации, в частности, относительно регуляции и надзора за банковским сектором в Украине.

**Ключевые слова:** административно-правовое обеспечение, банки, юридическая ответственность, банковский присмотр, государственные органы.

In the article the features of co-operation of public authorities are probed in relation to the administration – right providing of activity of banks in Ukraine. Problems which predetermine unefficiency of this co-operation and co-ordination are analysed, in particular, in relation to adjusting and supervision after a bank sector in Ukraine.

**Key words:** administration – right providing, jars, legal responsibility, bank supervision, public organs.

**Постановка проблеми.** Адміністративно-правове регулювання банківської діяльності в Україні повинно бути спрямовано на захист інтересів вкладників та підтримку стабільності національної банківської системи, а отже, і створення прозорої фінансової системи. Прозорість фінансів є одним з важливих чинників забезпечення належного управління і набуває великого значення для досягнення макроекономічної стабільності та якісного економічного зростання за умов глобалізації. Децентралізація економічної діяльності